

Nr 133.

Av herr **Bagge m. fl.**, *angående höjning av arvodet för undervisning i slöjd vid folkskolor, mindre folkskolor och särskilda slöjdskolor.*

Då 1933 års riksdag med anledning av i statsverkspropositionen framställt förslag beslöt vissa restriktiva bestämmelser, innefattande ändring i de grunder för statsbidrag till anordnande av slöjd i folkskola, mindre folkskola eller särskild slöjdskola, vilka av 1919 års riksdag antagits, voro åtgärderna uteslutande föranledda av för handen varande statsfinansiella förhållanden, vilka nödvändiggjorde besparingar på skilda områden. Sålunda nedsattes minimiarvudet för undervisning i slöjd från 1 krona 20 öre till 1 krona för undervisningstimme. Det årliga timtal, som statsunderstödd slöjddavdelning finge omfatta, nedsattes från 136 timmar till 124 timmar, och minimiantalet barn i slöjddavdelning bestämdes till minst 10 elever, dock skulle å det egentliga folkskolstadiet slöjddavdelning få omfatta lägst 6 elever, därest den bestode av samtliga skolstadiet tillhörande gossar respektive flickor, vilka prövades skäligen kunna delta i slöjdundervisningen. Föregående års riksdag beslöt på grund av hemställan från Kungl. Maj:t, att i slöjddavdelning för flickor skulle under vissa förutsättningar få inräknas även flickor från småskolstadiet.

De av 1933 års riksdag beslutade olika restriktionsåtgärderna rörande slöjden voro som nämnt uteslutande motiverade av önskemålet att på grund av depressionstiden företaga inskränkningar i statens utgifter. Den största besparingen åstadkoms genom nedsättning av slöjdarvudet med icke mindre än en sjättedel. Rörande storleken av dessa arvoden gjorde också statskontoret i det förslag, varpå Kungl. Maj:t år 1933 grundade sin proposition, den reflexionen, att det kunde förefalla mindre lämpligt att företaga någon sänkning av det relativt låga arvudet av 1 krona 20 öre för undervisningstimme, men försvarade sitt av de ekonomiska förhållandena motiverade förslag med att slöjdundervisningen huvudsakligen var en bisyssla åt lärare vid folk- och småskolorna.

Det torde i detta sammanhang lämpligen böra hänvisas till den motivering, statsutskottet vid 1920 års riksdag anförde, då det föreslog dyrtidstillägg å de slöjdarvoden, varom föregående års riksdag fattat beslut. Utskottet anförde: »De skäl, som föranlett departementschefen att bortse från lärarna i sagda övningsämnen (slöjd och hushållsgöromål), grunda sig huvudsakligen dels på den omständigheten, att dessa lärares arvoden reglerades så sent som vid 1919 års riksdag, dels ock på det förhållandet, att under-

visningen i dessa ämnen i ett flertal fall bedrives av de ordinarie lärarna. Utskottet kan icke finna dessa skäl vara av en sådan beskaffenhet, att ifrågasvarande lärare böra berövas en förmån, som synes stå i överensstämmelse med billighetens krav. Även med den reglering, som vid fjolårets riksdag beslöts för nämnda lärare, uppgå deras arvoden till så låga belopp, att det synes oavvisligt att förmedelst dyrtidstillägg stärka lärarnas ekonomiska ställning och bringa deras avlöningsförmåner i rimlig proportion till lärarnas i läsämnen. Att undervisning i dessa övningsämnen i många fall bedrives av de ordinarie lärarna, synes icke kunna utgöra en anledning att här göra ett undantag.»

Vid 1935 års riksdag hade motionsvis yrkats en återgång till de arvoden och de bestämmelser rörande slöjden, vilka voro gällande före år 1933. Statsutskottet ansåg sig med hänsyn till kostnadsökningens storlek ej kunna på grund av enskilda motioner tillstyrka yrkandena ifråga men anförde: »Å andra sidan vill utskottet icke underlåta att framhålla, att utskottet väl inser det behjärtansvärda i här förevarande motionsvis gjorda yrkanden, och vill utskottet tillika uttala den förhoppningen, att de statsfinansiella förhållandena snart skola medgiva en återgång, helt eller delvis, till tidigare bestämmelser.»

Då de statsfinansiella förhållandena numera äro sådana, att samma skäl ej längre föreligga för upprätthållande av de år 1933 beslutade restriktiva bestämmelserna rörande slöjdundervisningen, och då dessutom de före år 1933 utgående slöjdarvodena äro synnerligen låga, synes en återgång till förut gällande minimiarvode för undervisning i slöjd vara starkt motiverad.

Skolöverstyrelsen hade år 1934 föreslagit en utökning av undervisningstiden från 124 timmar till 128 timmar för att ernå en bättre överensstämmelse mellan slöjdundervisningen och den effektiva lästiden för folkskolans övriga ämnen, därest lästiden omfattar åtta månader. Starka skäl torde kunna anföras för nämnda förslag. Härigenom skulle ökad möjlighet beredas skoldistrikt att giva större utrymme åt den för uppfostran så viktiga slöjdundervisningen.

På grund av vad sålunda anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i gällande grunder för statsbidrag till undervisning i slöjd vid folkskola, mindre folkskola eller särskild slöjdskola att minimiarvodet till lärare i slöjd bestämmes till 1 krona 20 öre för undervisningstimme,

att minimibeloppet av det för slöjddavdelning utgående statsbidraget får beräknas efter en årlig undervisningstid av 128 timmar och

att skoldistrikt må av statsmedel erhålla bidrag till lärarens avlöning, beräknat efter 1 krona 20 öre för under-

visningstimme eller med högst 153 kronor 60 öre för under-
visningsår.

Stockholm den 22 januari 1936.

Gösta Bagge.

Fritiof Gustafson.

Joh. Nilsson
i Kristianstad.

Th. Borell.

J. B. Johansson.

M. Svensson.

Gustaf Velandér.

Axel Nylander.

